

חושבים וכותבים ערכים – חלק א'

שחר פרץ

10 ביוני 2025

מוגש ל-
הדר פרי אגמון

תאריך נתינת העבודה
19.5.2025

כיתה
5'

1. **הצגת הפעילות.** נתבונן בפעילות שהתבצעה במסגרת פעילות חברתית של תוכנית אודיסאה, בירושלים, לפני כמה חודשים. במהלך הפעילות, חולקנו לקבוצות יחדיו עם סטונדטים מאוניברסיטאות אחרות ומשכבות אחרות בחברה שאין אנו מכירים. הפעילות הודרכה ע"י אדם חרדי שעובד ביום-יום בצה"ל בנסיונות לגייס חרדים, ומטרתה הייתה לאפשר לנו להכיר את החברה החרדית לעומק, ואת הקשיים בה.

הפעילות התחילה בשיחה שבה הוא הן הסביר לנו על החברה החרדית, והן הציג את דעתו בנוגע לבעיות בה. התגלגלנו לפולמוס סביב אותן הדעות, כאשר רבים חלקו עליהן (בטענה שהסיבה להתנהגות כזו או אחרת של חרדים שונה ממה שתיאר) מכל מני נימוקים. ראוי לציין שבקבוצה שלנו היו מספר דתיים לאומיים מהאונ' העברית בירושלים, שהתחברתי איתם, והם יכלו להרחיב את השיחה לעולמות הדיון שלהם.

לאחר מכן הלכנו להסתובב בירושלים, להפגש עם מספר ארגונים חרדיים או בשלוב חרדים עם מטרות שונות (הגנה, סיפוק אוכל לנזקקים, שילוב גברים חרדים בעבודות, ועוד). לבסוף חזרנו חזרה לאכסנייה, שם פגשנו פעילה חברתית חרדית-ליטאית הפועלת נגד תקיפות מיניות בחברה. בשיחה איתה, שגם היא הייתה פורה (כלומר, לא רק במסגרת הרצאה, אלא גם שאלות וויכוחים) הביקורת שלה ושל המנחה שלנו הייתה חמורה ביותר, בעיקר כלפי ההנהגה החרדית, עם השוואות חזקות (ומבוססות) לפעילות הכנסייה הקטולית בימי הביניים.

הפעילות הקנתה לי את רוב הידע שיש לי על החברה החרדית. היא אפשרה לי להבין לעומק כיצד ולמה מתבטאות שאנו מתעסקים בהם כמו התנגדות לגיוס, אך גם להבין את רבדיה השונים (והרבים!) ואת דקויותיה של החיים כחרדי. מהפעילות ניכר שהחברה החרדית מפולגת לחלוטין, בעלת הנהגה עשירה השולטת בפועל בעם, ושבעיות כמו התגייסות חרדים אינן נובעות מסיבות כמו התבוללות בלבד (הרי רבים הנשים שעובדות, במיוחד בפלג הליטאי, וכלל שיעור הגברים העובדים גבוהה לאין-מונים משיעור המתגייסים), אלא מקורן בבעיות עמוקות יותר של התנגדות ופחד מהציונות ועוד.

2. **זיהוי הערכים הרלוונטיים.** מהפעילות שבחרתי, עולים מספר ערכים:

- **תקשורת והבנה של האחר** – בתור חילוני, להבין את החרדים.
- **לאומיות** – איך חרדים מתייחסים לציונות ולערכיה שלה?
- **אחדות** – איך נגיע לחברה יהודית מאוחדת?
- **מעורבות חברתית ועזרה לאחרים** – בגלל הארגונים שפגשנו בהם אנשים מנסים לעזור ולקדם את החברה ככלל.
- **משפחתיות** – התנגדות בתוך החברה החרדית במקרים רבים גוררת התנגדות ואף נידוי מצד המשפחה (פלג אחד לא מכיר בפלג אחר) וישנו קונפליקט משמעותי בין ערך המשפחתיות לערכים אחרים.

3. **התייחסות אישית לערכים.**

- **תקשורת והבנה:** אני חושב שזה ערך חשוב, שהכרחי ע"מ לקיים חברה בריאה ותקינה. חוסר הבנה והכרה מוביל לפילוג לא רצוי שאין צורך שיהיה בחברה, לעיתים אך ורק בגלל קונטקסט ומידע שחסר על הצד השני.
- **לאומיות:** אני לא מצדד בערכים לאומיים מהיותם לאומיים גרידא, אך אני מבין ורוצה לשמור (מסיבות אחרות) על קיום מדינת ישראל. ללא המדינה אנו עלולים להיכנס לשואה שנייה, בלי יכולת להגן על עצמנו.
- **אחדות:** המין האנושי חזק אך ורק בזכות היכולת שלו לשצף פעולה עם בני אנוש אחרים, לשלב את היכולות של כל אחד ע"מ להגיע לתוצאה משותפת ביחד. לשם כך, על האנשים להיות מאוחדים יחדיו.

- **מעורבות חברתית ועזרה לאחרים:** רבים האנשים בעולם שצריכים עזרה בשביל לקיים מהלך חיים תקין, ואם ברצוננו להעשיר ולהגדיל את האושר הנאושי, עלינו להתנדב אחרת הם עלולים להפגע. על כדכן, מעורבות חברתית ועזרה לאחרים הכרחיים בשביל לקיים חברה תקינה, ואני באופן אישי אפעל לקידום ערך זה.
- 4. **רעיונות להתמודדות נוספת.** עלו לפחות שתי סוגיות מרכזיות, ואציג שני רעיונות והתמודד עם שתיהן:
  - הראשונה – הנהגת החברה החרדית, שגורמת לחברה להתנהג כמעין "מובלעה" בתוך החברה הדמוקרטית שלנו, וליצור חזרה נפרדת לחלוטין בה אין חופש מידע, חופש דיון והרבנים מייצגים את האמת היחידה.
  - פתרונות שעלו: באופן טבעי, היום לכל החרדים יש יותר גישה למידע משהיה בעבר. אותה הפעילה שדיברה איתנו טענה שנכון להיום, דברים שהיא כותבת מופצים באמצעות מיילים ולחץ על העיתונות (אחת שעיתון זניח קיבל רייטינג משמעותי מפרסום מעלליו של רב מסוים בתלמידיו, עיתונים אחרים נכנעו לאופיים הקפיטליסטי ופרסמו חלק ניכר מידיעותיה גם, אל-אף שנראת כחותרת ע"פ רבנים מסויימים). נוסף על כך, בפלגים מסויימים נשים מעורבות לחלוטין בחברה המוגרנית ובהי-טק. כל זאת ועוד שובר לאט-לאט אך בעקביות את האיסור על חופש המידע, ואת המונופול של האבנים על כל המידע שזמין עבור נתיניהם, ובכך מאפשר קיום התנגדויות ושינויים הבאים מהעם.
  - סיכום: להשתמש במדיה שיש לחרדים (מיילים, עיתונים וכו') כדי לפרוץ ולהראות להם את העולם בחוץ.
  - לפעול באופן חוקתי כנגד מעשים לא מאוד חוקיים שפוגעים בדמוקרטיה בחברה החרדית.
  - השנייה – ההתנגדות של החברה החרדית להשתלבות בחרה בציונית, וראייתה שלה כחלק נפרד שלא קשור לחברה הציונית.
  - קיום וקידום אירועים כמו יום הזכרון, שבחברה החרדית יש להם קונטציה ציונית חלשה מספיק כדי לקרב אותם לשאר החברה.
  - הסברה ונימוק להיותנו ולצכרינו להיות בארץ ישראל ממנעים תועלתניים והגיוניים, ולא לאומיים, וגיוס ושכנוע רבנים שיצודדו בכך.

.....

שחר פרץ, 2025

קומפל ל L^AT_EX ונוצר באמצעות תוכנה חופשית כלכד